

БУРЯД УНЭН

ПОЧТАЛЫОН — ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАН

Нүгөөдэрөө, тодорхойлодо, сентябрийн нэгдүгээр сарын 1981 ондо хэблэгдэн гараха гэгээт, журналуудта захил эхлэхтэй. Энэний юрын асуудал бэшэ, тон ехэ политическэ удах шанартай хэрэг мүн. Багша Ленинэй зааһанай ёһоор, хэблэл хадаа хамтын пропагандаст, хамтын агитатор байханаа гадна, хамтын эмхидхэлшэ болно. Тинмэл хадан манай Коммунист парти совет хэблэлы өөрынгөө үнэн сэхэ дайшалхы туһалагша ба хурса эбэсг гэжэ тоолодог.

Байгша ондо энэ шуухалын хушала хэмжээ ябуулга түүхэтэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэн гээшэ. Юуб гэхэдэ, Эхэ оройнойнай олон түмэн ажалшад КПСС-эй XXVI съездэд бэлдэжэ байһан туйлай ехэ политическэ болон ажалай дэбхэлтэри оройнодо эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. Эгээ мүнөө арбадахи табан жэлэй асар ехэ тусбуудылы бөөдүлхын түлөө совет арадай габшаахы тэмсэл дэлгэрүүлжэ байһан энэ үедэ хэблэлэй үүргын улам дээшлэжэ байһанын эли. Хүн бүхэн, хүгшэн, залуугүй гэгээт ба журналистуудылы үлөө бүри хүлэжэ, шэнэ хөнигнэ мэлэжэ, дуудлага абахаа хүсэжэ байдаг болохтой. Ямаршэ шотагта — хаа хаанатуй хэблэлдэ захил хэдэгүй айлы олохонь бэрхэтэй.

Онсолон хэлэхэдэ, хэблэл болбол үдэр бүгднийн эрлэтэ, ажабайдалайнай талагшугүй хушын болохоор үншэй. Ушар нимнээ хүн бүхэнэй дуратай гэгээт, журналынь саг сонь захюула, түгшэн эзэдтэнэ барюула асуудал хүнзэгшэ худалтай болоно шуу. Энэ талаар «Союзпечати», хэлхэ хөдөлбөн бунхы хүдэмэригшэд гориточон ажал хэхэ үлгатай. Улангана, хоту гороудта, хүдөө ногауудта хүдэлгэд олон тоото почталыонудтай үүргэ угаа эхэ, тон харюусалтайшэ.

Манай республикын бүхы хүн зоний үдэр бүрийн эрлэтэнүүдтэ нэгэ мянга гаран почталыон мүнөө хангажа байна. Тэдэнэр «беларта мэдээгээр билгархан хүмүүшүүдээ» үргэлөөд лэ абажа байдаг. Тэрэнэй ажал хушыншэ, хүндэтэйшэ. «Почталыон — хүндэтэй хүн», «Манай почталыон — айл бүхэнэй айлшан» гэхэлшэн хүн зоний хөөрлэдэжэ байхы шагнаха, дуудлага хөнигшэ зүрхэ сөдхэл баясаар байдаг.

Унхөөрөө, почталыон арад сондо алаб хэлэг, тэдэнэрэй хангажа байха тала нүхэр мүн. Тэрэнэй харилсаха, уулзаха хэрэггүй хүн одоокогүй. Булта почталыон хушээтэ ядан байдаг, хүндэлэн угтадаг. Тэрэ хадаа айл бүхэнэйне агсангүй абажа, бэшгэ захла, гэгээт, журнал болон бусад корреспондентэй эзэдтэн шүүд түргэн хүндэтэй хүндэтэй үншэн ха юм. Зүгөөр энэний хүнгэн хэрэг бэшэ. Болоод үншэ, почталыон гансахан бэшгэ гэгээт, журнал эвөөдг бэшэ, мүн эдэбхэ шуухала зүйлүүдтэ багса, бандель, ном худар, мүнэн гэхэ матые удэлтэн, хураха газартаан абаалсадаг. Ижэншэ, гансахан Улаан-Үдэ хотынай почталыонуд дунда эзрэгшэ наба бүтэ 4 миллион 400 мянгад хэлэг гэгээт ба журнэт, 612 мянган бэшгэ, 40 гаран мянган мүнэгшэй захла, 60 мянган багсалһан саарһа тараадаг байха юм.

Игээл харахада, мүнөөнэй почтые гол мэргэжэй үрвэхалтай асуулажа болохоор. Үдэр бүри эхэн мянгад бэшгэ ба телеграмма гэгээт болон журнал талагшаргүй «сүлжа» байна. Энэньшэ ойлгосотой. Ушаршын, арадай ажалын бүхы халбаринуудтэ хүтэлбэрилдэг, захиргаанай болон нитын эмхидхэлтэй ажал хэрэггүй урагшатай һайн ялалтын нитын ухаан бололой эрлэтэнүүдтэ бөөдүлхэ почто сөгнөшгүй үгэ үүргэ дүүргэнэ. Тинмэл хадан почталыон ажал хүндэтэй, тэрэнэйне улагша үншэн сэхээр хушээтэ шуу. Энэ аруун нангин нутага абадалаара, залуудуураа тоолодогдог. Тэдэнэй дунда Улаан-Үдэн почталыон хэлхэ хөдөлбөн 15-дахин өсөхөмшэн эрхэн почталыон Г. И. Соловьева, Ивалын — И. Н. Кобылкина, Дотоого — Жэрэмэй — Э. В. Русина, Гильбертэй — П. Л. Дабачин, Ехэ-Куналейн почталыон — А. Васильева болон бусад орохо ёһооро ороно, орохошэ эрхэтэй. Эдэнэ болтол хушээтэри эдэбхи үсэхэлтэйгээр ханджа, арад зоний зүгшөө магтаал һайшаалаа хүрэгшэ. Тинхээгэ зуулаа хүн зоний абаха асуудала анхаралаа ходо хандуулаха абадаг. Мүнөөшэ жэл тэдэнэр хэблэлдэ захил абаһын хүдэмэригшэд элбхитэйгээр хабалажа, урда мэтэ олон тоото уншгалшатай болохонь дамжагуй.

Гэхэтэй хамта зарим ногауудта почто сөгшөө һаатуулагдана, захиргааны хөмөждо абаха. Сэлэнгийн, Бэһүүрэй, Мухар-Шэбэрэй хоһын һурын газаруудта, захын малшалта гэгээт, журналууд саг собоо абаһандангүй. Энэньшэ Улаангана уншгалшатай зүгшөө голмол олоор ажалшад дунда хэблэл тарааха хэрэгтэ һаал тойбо үлэрүүлэгдана. Илангана, мүнөө үедэ, шэнэ жэлдэ абаха хэблэлдэ захил эхлэхэс байхада, эдэ дутагдалнуудылы лары түргөөр усдахага шуухала удах шанартай. Нон түрүүн почтын хүдэлмэри һайжаруулаха, почталыонудта ажалай һайн эрхэ байдал хангаха асуудала дугсаар анхарал хандуулаха ёһотой. Ногауудтай партианай организацинууд, Советүүдэй гүисэдкомуд почталыонудтай ажал ябуулыгын һайн шалгаха, хиннал дооо абажа, хэрэгтэй болоо һаан, туһаламжа үзүүлжэ байха эрэгтэй.

Мүнөө арбадахи табан жэлэй шинэхы үдэрнүүд абажа байна. Республикын ажалшад алдарт партианга эзэжээт съездын хүндэтгэлдэ социаль мурьсөөнэй эрыше улам чагдалаа. Хушээтэригшэн колхозник бүхэн габгаһай һайнаар хүдэлжэ, урдахы түсөө, улагнуудта сүм дүүргэһэн тула аһан шалаалаара оролодо. Иймэ эхэ байдалта почто зөөжэ хэрэгшэ бүри һайжаруулаха эрлэтын табигдахы хушита.

Почталыон — хүндэтэй, жинир ажалша хүн. Тэрэнэй саашадаашэ нэрэ хүндээ дээрэ үргэжэ, арал зонийгоо эрлэтэнүүдылы түсүд һайнаар дүүргэһын тула оролодо байһанын лабай.

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ эндэ байгшала эхэтэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэжлэлһэн алыга ташалгаар нэгэн бэшэ талагшадан байна.

СОЛОТОН ЭХЭНЭР-МЕХАНИЗАТОР

КАЗАХСТАНАЙ шэнэ газарай совхозуудылы гүрэн хүдөө ажахын хүсэтэ техникээр хангана. Эндэ механизаторай мэргэжэл эгээ шуухала, эгээ хүндэтэй болохтой. Боровск районий түрүү механизатор, Социаль Ажалай Герой, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, СССР-эй Верховно Советэй депутат Камшат Доненбаева бүхы орон дотороо суутай, солотой. Тэрэнэй жэшээгээр Казахстанай олон мянган эхэнэрүүд тракторуудылы мүнөө жоолодоно. Камшаттай хамта Косолоповтанай бүгдхилд олоороо механизаторнууд болоод, совхозой үргэн ехэ полинууд дээрэ шударгыгаар ажаллажа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. Доненбаева (наада талдан) Косолоповтанай бүгдхилдтэй хамта поли дээрэ, ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТ ПАРТИИН БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэ гарана № 201 (15524) 1980 оной августын 30, суббото Сэн 2 мүнгэн.

Казахстанай КЦ-гэй ЦК-да зүблөөн болобо

КПСС-эй ЦК-гай Генерал секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев августын 28-да Казахстанай КЦ-гэй ЦК-да зүблөөн үгэжэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүн, Казахстанай Компартия ЦК-гай нэгдэхэн секретарь Д. А. Кунаев, Казахстанай Компартия ЦК-гай бюорогой гэгшүүн, республикын Министруудэй Советэй Түрүүлэгшэн орлогшонор, Казахстанай КЦ-гэй ЦК-гай талыгүдые дагшаанар, республикын министрүүд, партианай обкомудай нэгдэхэн секретарь, Казахстанай ЦК-гай гэгшүүнэ кандидат К. И. Бурбаев, КПСС-эй ЦК-гай гэгшүүнэ кандидат К. И. Бурбаев, КПСС-эй ЦК-гай хэрэгүүдыне шилжлэһын орлогшо М. Е.

Могилевец гэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэригшэ мүн лэ хабааһан байна.

Казахай КСР-эй ба Казахстанай Компартияин алдарты 60 жэлэй ойло зоруулагдана һайндэрэй ба яражадалан хабаадахаа сэржэ, үндэр нэрэ хүндэ олгоһоншын түлөө нүхэр Д. А. Кунаев зүблөөндэ хабаларшадтай, совет Казахстанай бүхы ажалшадтай үзгшөөно Леонид Ильич Брежневэй үнэн зүрхэлшөө амаршадла.

Арбадахи табан жэл Казахстанда, бүхы орондоло адал, амжалта туһалагшааруудайнага хэмжээгээр үргэн ехэ байба гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлэбэ.

Заха хоһын районудтай хүн зоний һуудал байдал тангидашагуй болотороо хушита.

Республикын коммунистууд болон бүхы ажалшад эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. КПСС-эй ЦК-гай июнийн (1980 он) Пленумай дүгшээтэ, энэ Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн элбхитэй талар ажалшад хушээтэ үзүүлэбэ.

Республикын олон халбартай промышленноста, капитална барилгада, хүдөө ажахыда, эрлэм ба сөөлдө КПСС-эй XXV съездэ

дун, Казахстанай Компартияин XIV съездын шиндэрбэринуудээр тодорхойлоһон асар ехэ хубилалта нууд болоо, боложошэ байна.

Республикын промышленноста бүхы дээрэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй, мүн байгша оной 8 һарын лаабаринуудылы амжалтагайгаар дүүргэбэ. Энэ түсүбтэ табан жэлдэ гол фонднууд 30 миллиард шахуу түхэртөөр ургаа. Энэ үе соо промышленноста 300 гаран шэнэ түхэртэй машина, түхэрлэгшүүдые, приборнуудылы бүтээн гаргалга болоһон байна. Арадай хэрэгшэмжын эд бараа үйлдэрлэлтэ нилээд урагша лабына. Үйлдэрлэһын шанарай хэмжөөн дээршэлэбэ.

Гэхэтэй хамта промышленноста бүхы предпритиууд, барилганууд түсүбөө дүүргэнэ гэхын аргагүй. Зарим халбаринуудта эрдэм, техникын хүндэтгэлдэ дэбхэлтэй туһалагшад һулар нэбт-зүүлдэгчтэ, ашагдалаа ороулагдана предпритиууд удаан саг соо дүүрэн хүсөөрөө хүдэлжэ захлана.

Капитална барилга халаа республикын партианай организациин анхаралда саг

үргэлжэ байдаг юм гэжэ Д. А. Кунаев тэмдэглэбэ. Шоль һарын тэн багта Тантай, Леонид Ильич, телефоноор хөөрлөдэйһэнгөө һүүдээр, тинхэтэ капитална барилгада тохөөлөждо байһан дутуу дунданууд тухайла дэлгэрэнгүйгээр тогтожо хэлэһэнэйнай һүүдээр, республикын бүхы партианай организаци энэ хэрэгшэ һайжарууһын тула ехэ оролдодо гаргаһан байна гэгэд онсолон тэмдэглэхы хүсөөб.

Хүдөө ажахын бүхы халбаринуудта горитой хубилалтанууд болоо гэжэ Д. А. Кунаев тэмдэглэбэ. Дүрбэн жэлэй хурама соо Казахстан тарья хурмажа абаха түсүбөө дүүргэнэ дүрбэн жэлдэ 27,5 миллион тонно оройнон тушаалаа. Энэньшэ хурда табан жэлэй хэмжөөнээ 27 процентээр дээршэ байна. Эдэ жэлүүдтэ дунда ээргээр 996,5 миллион түдгэрлэг гүрэндэ худалдагда. Энэньшэ ашаар 235 миллиард түдгэрлэг гүрэн, 3 миллион 854 мянган тонно тарья түсүбөө гэдүүр түрэнхэ тушаагдаһан байха юм.

Мүнөө манай орондо Казахстанай ехэ тарьянай

ямар удах шанартай байһынь бидэ һайн ойгонобди. Тинмэлшэ инэг дурата Эхэ ороноо дахинаа баясууһын тула оуһы хүсөөрөө оролонобди.

Энэ жэлэй урғаса хуряалга хүндэ хушэр сагай уларилда үнгэргэгдэжэ байна. Хэдэ түбэг бэрхшээлүүдэй ушараашы һаань, республикын байгша ондо миллион ард түрэгэ худаллаха.

Мал ажал тухай тогтожо хэлэхэдэ, республикын партианай, совет болон ажахын зургаанууд элбэг хүрэхэ түжээт бэлдэрхэний ашаар түсүбөөрөө эрд түгшөөн тула шуухала хэмжээгүүдые абажа байна. Республикын арадай ажахын бусад халбаринуудта — хэлхэ холбоондо, эрдэм, соёлой эмхн зургаануудта, эдүрүе хамгаалагда, худалда, наймаалда, хүн зоний ажадуудал хангалтада ялала ехэ амжалта туһалагда гэжэ тэрэ саашадаа тэмдэглэбэ.

Бүхы орон сохилдот алы, республика доторнай ажалшадтай материална һуудал байдалы саашадаан һайжаруулаха программа амжалта түгсөөр бөөдүүлэжэ байна.

Эгээл алдарты үйл хэрэг-

тэ — КПСС-эй зүблөөн байгаа XXVI съездтэ эдэхэ тэйтээр бэлдэгдэ ажалшады элсүүлэн хабсадууһын тула Казахстанай партианай организаци республикын ойн баяры хэрэгшэнэ. Мүнөө партианай эхн организацинуудта тоосон ба һуналта боложо байна. Район, гороской болон областной партианай конференцинууд һаяр эхилхэ юм. КПСС-эй ЦК-гай июнийн (1980 он) Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй үгэһэн заабаринуудай үндэһөөр тоосотоо һуналтын кампания хүдэлмэригшэ гүндэргөөр шэнхэлэгшэ ушаржа байһан дутуу дунданууд шүүмжлэн усдахаһын оройно байдалда үнгэржэ байна.

Партияин XXVI съездыне эрлэтэй солоотойгоор гүрэн хушээтэ социаль мурьсөөн республика доторнай үргэнэр дэлгэрнэ. Казахстанай ажалшад ажахын ба соёлой байгуулаһын бүхы үчэстөгүүдтэ дээрэ, нитын ажабайдалда ажалшад шэнэ амжалта туһалахы хараалайханай.

Улаан зүблөөндэ хабалагшадта хушээтэ угтадан, нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэбэ.

Һуналтын кампания эмхидхэлдэ ба политическэ хүдэлмэригшэ һайжаруулагда тула нэмэр болохо эрэгтэй. Энэ кампания саашаараа залал хүдэлмэригшэ, партианай сүлжэлүүд болон конференцинуудылы үндэр хэмжээндэ үншүүлэбэ, ажахын ба соёлой байгуулаһын бүхы үчэстөгүүдтэй хэрэг байдал саашадаан һайжаруулаха ехэ түлхисэ болохо.

Тоосон болон һуналтын үедэ партианай организацинуудай хүтэлбэрлэхы оргонууд бүридэхэдэ болно. XI табан жэлэй даабаринуудылы үчэргэлтэ хангаха талаар хүдэлмэри тэдэнэр дүүргэжэ болоно шуу. Эдэ оргонуудтай бүридэлдэ хүндэтэй, политическэ талаараа болбосоронги ба эдэбхи үсэхэтэй коммунистуудылы дэбхүүлжэ гээшэ хэдэ шуухала байһанын ойлгосотой.

Казахстанай Компартияда 700 мянган коммунист тоолодоно. Һайн кадрнуудтай, ажалшадны үчэргэлтэ хэмжээ бага болгоһын тула үшөө ехэ юм мэтэ жэлэй дүүрэтэр хэжэ болохо. Энэньшэ табан жэлэ һайнаар эхлэхэ арга олохо байха.

Эдэ бүгэдэ тинмэ бэлэ зорилгонууд бэшэ. Эдэнишэ шиндэхын тула олон миллион хүнүүдэй үсэхэл оролдодог нуудылы элсүүлхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэе һаа, буруу болохогүй.

Яажа энэнишэ туйлаха? Эндэ ехэ ноуса үгэ гэжэ һайналдана. Олон жэлэй дүй дүршэлөөр шалгалһан энэ зарим бидэ мэдэхэдн. Энэний гэгээт, хүн зоний дунда эмхидхэлтэй болон политическэ хүдэлмэригшэ һайжаруула мүн болоно.

Манай оройной худалмэригшэдэй, колхозонигшэдэй, интеллигенци партианай XXVI съездын үрдэ тэхэ патристическэ элбхи үсэхэлтэ эхэ аша үрлэтэйгээр хэрэгшэ зорилго табигдана. Дотооны ноосоннуудылы бүри һайнаар хэрэгшэхэ талаар бүхы үсэхэлүүдылы эдэбхитэйгээр дэмжэхэ гээшэ тон шуухала.

Хиналты ба тэрэнэй бөөдүүлэлтэ шалгалта шагнагдаха талаар хэдэн асуудал КПСС-эй Центральна Комитет һүүдэй үгэ хаража үшөө гээт таанал мэдэһэн. Бидэ энэнишэ тон шуухала дээрэ тоолонобди. Тогтооһондоо даабаринуудылы дүүргэһэн түлөө, гүрэнэй журам наринаар сахихын түлөө кадрнуудта табигдалга партианай эрлэты шагналаха ёһотойбди. Хаа хаанатуй министрствэнүүд хүрэтэр бүхы шэнэ эмхн зургаануудта нитэй эрлэтэ табыа шуухала. Манай худалмэригшын бүхы үчэстөгүүдта эмхидхэлдэ ба журам дээрэ хэмжээндэ байха эрэгтэй.

Партияин организацинуудай мүнөө жэлэй тоосото

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Леонид Ильич Брежнев КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүнэ амаршалаа усдажууһын зүблөөндэ хабалагшадтай дамжуулаба. Саашадаа тэрэ нигрэхэ хушээтэ үзүүлэбэ.

— 1976 оной сентябрь һарада эхэтэ тааналтай һушыншыхэ уулзаа һонди, тогтоол баталан абаабди. Ойрын жэлүүдтэ таанад 2 миллион гектарнаа дээршэ нимэ газар ашагдалгаа ороулажа шадаха байнат. Танайда барыгар болон кукурузын оройно үйлдэрлэлтэ ехэ эхлэхэ арга боломжонууд бии. Таанад газар элдүүлһын баян дүй дүршэлэбэ.

Тинмэлшэ жинирэй жэлүүдтэ 1 миллиарда бага бэшэ пүүд тарья гүрэндэ тушааха гээшэ яһала бөөдүүлмээр зорилго болоно шуу. Харин таарамжтай һайн жэлүүдтэ оройно тарья үйлдэрлэлтэ энэньшэ дээршэ байха аргагүй.

Тарья үйлдэрлэлтэ, гүрэндэ тушаалы саашадаан эхлэхэдэ талаар эдэбхитэй худалмэри аюулаһын тааналы, нүхэдүй, урланшад.

Хөөрхөхн асуудал — мал ажал тухай. Байгша ондо таанайд мях, һү, үндэтэ гүрэн нооно үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлэгшэ, эдэ бүхы продуктуудылы тушааха харахуула хэлэһэн түсүбөө үдүүлэн дүүргэһэнэй һайн гээшэ.

Тинмэлшэ энэ халбартай хэрэгүүдылы бүри һайнаар эрлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө Казахстан мал ажалылы хурдан түргэнөөр хүтөөжэ шадаха. Илангана мях үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлжэ шуухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Һүүдэй дүрбэн жэлэй туруша соо таанайда гүрэндэ худалгадаг малай нүхэр 62 килограммаар нэмэһэн байна. Мүнөө республика дотор тушаалагшэ малай амилын шигүүн 400 гаран килограмм болоно. Энэний яһала һайн гээшэ. Зүгөөр энэ Казахстанда багшайг гэжэ хэлэхэ байнат. Юуб гэхэдэ, мүнөө таанай олохон ажахынууд бүри үндэр үрэ дүндүгшэ туһанаа юм.

Пёлоддо жал Кустанайн областдо бүхы дээрэ 438 килограмм шигүүнэй мал киргэнэ тушаахадан, харин Павлодарска областдо энэнь оройлодо 374 килограмма хүрэнгэ байгаа. Малай толгой бүхэндэ 60-аад килограмм мяханы гэгээһын харана ха юмта гээшэ.

Хонин һүрэг хадаа асар ехэ баялаг болоно гэжэ урда урдынгаа уулзалтанууд үгэ тэмдэглэбэ. Иймэй, КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министруудэй Совет дүрхадхалууһытай жэл урда тээ харана хонин. Казахстанай ССР-тэ энэ үсэхэбэ.

рүндэ худаллаһан байнат. Республикын колхоз, совхозуудылы оройно техникээр, утгажүүлгүүдээр хангалга жэлшээ жэлдэ дээршэна.

Таанадай гуйлтаар Казахстанда хушаргын газарылы элдүүлгөн ашагшаа асуудалы һаяхан хаража үшөөд, тогтоол баталан абаабди. Ойрын жэлүүдтэ таанад 2 миллион гектарнаа дээршэ нимэ газар ашагдалгаа ороулажа шадаха байнат. Танайда барыгар болон кукурузын оройно үйлдэрлэлтэ ехэ эхлэхэ арга боломжонууд бии. Таанад газар элдүүлһын баян дүй дүршэлэбэ.

Тинмэлшэ жинирэй жэлүүдтэ 1 миллиарда бага бэшэ пүүд тарья гүрэндэ тушааха гээшэ яһала бөөдүүлмээр зорилго болоно шуу. Харин таарамжтай һайн жэлүүдтэ оройно тарья үйлдэрлэлтэ энэньшэ дээршэ байха аргагүй.

Тарья үйлдэрлэлтэ, гүрэндэ тушаалы саашадаан эхлэхэдэ талаар эдэбхитэй худалмэри аюулаһын тааналы, нүхэдүй, урланшад.

Хөөрхөхн асуудал — мал ажал тухай. Байгша ондо таанайд мях, һү, үндэтэ гүрэн нооно үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлэгшэ, эдэ бүхы продуктуудылы тушааха харахуула хэлэһэн түсүбөө үдүүлэн дүүргэһэнэй һайн гээшэ.

Тинмэлшэ энэ халбартай хэрэгүүдылы бүри һайнаар эрлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө Казахстан мал ажалылы хурдан түргэнөөр хүтөөжэ шадаха. Илангана мях үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлжэ шуухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Һүүдэй дүрбэн жэлэй туруша соо таанайда гүрэндэ худалгадаг малай нүхэр 62 килограммаар нэмэһэн байна. Мүнөө республика дотор тушаалагшэ малай амилын шигүүн 400 гаран килограмм болоно. Энэний яһала һайн гээшэ. Зүгөөр энэ Казахстанда багшайг гэжэ хэлэхэ байнат. Юуб гэхэдэ, мүнөө таанай олохон ажахынууд бүри үндэр үрэ дүндүгшэ туһанаа юм.

Пёлоддо жал Кустанайн областдо бүхы дээрэ 438 килограмм шигүүнэй мал киргэнэ тушаахадан, харин Павлодарска областдо энэнь оройлодо 374 килограмма хүрэнгэ байгаа. Малай толгой бүхэндэ 60-аад килограмм мяханы гэгээһын харана ха юмта гээшэ.

Хонин һүрэг хадаа асар ехэ баялаг болоно гэжэ урда урдынгаа уулзалтанууд үгэ тэмдэглэбэ. Иймэй, КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министруудэй Совет дүрхадхалууһытай жэл урда тээ харана хонин. Казахстанай ССР-тэ энэ үсэхэбэ.

рүндэ худаллаһан байнат. Республикын колхоз, совхозуудылы оройно техникээр, утгажүүлгүүдээр хангалга жэлшээ жэлдэ дээршэна.

Таанадай гуйлтаар Казахстанда хушаргын газарылы элдүүлгөн ашагшаа асуудалы һаяхан хаража үшөөд, тогтоол баталан абаабди. Ойрын жэлүүдтэ таанад 2 миллион гектарнаа дээршэ нимэ газар ашагдалгаа ороулажа шадаха байнат. Танайда барыгар болон кукурузын оройно үйлдэрлэлтэ ехэ эхлэхэ арга боломжонууд бии. Таанад газар элдүүлһын баян дүй дүршэлэбэ.

Тинмэлшэ жинирэй жэлүүдтэ 1 миллиарда бага бэшэ пүүд тарья гүрэндэ тушааха гээшэ яһала бөөдүүлмээр зорилго болоно шуу. Харин таарамжтай һайн жэлүүдтэ оройно тарья үйлдэрлэлтэ энэньшэ дээршэ байха аргагүй.

Тарья үйлдэрлэлтэ, гүрэндэ тушаалы саашадаан эхлэхэдэ талаар эдэбхитэй худалмэри аюулаһын тааналы, нүхэдүй, урланшад.

Хөөрхөхн асуудал — мал ажал тухай. Байгша ондо таанайд мях, һү, үндэтэ гүрэн нооно үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлэгшэ, эдэ бүхы продуктуудылы тушааха харахуула хэлэһэн түсүбөө үдүүлэн дүүргэһэнэй һайн гээшэ.

Тинмэлшэ энэ халбартай хэрэгүүдылы бүри һайнаар эрлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө Казахстан мал ажалылы хурдан түргэнөөр хүтөөжэ шадаха. Илангана мях үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлжэ шуухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Һүүдэй дүрбэн жэлэй туруша соо таанайда гүрэндэ худалгадаг малай нүхэр 62 килограммаар нэмэһэн байна. Мүнөө республика дотор тушаалагшэ малай амилын шигүүн 400 гаран килограмм болоно. Энэний яһала һайн гээшэ. Зүгөөр энэ Казахстанда багшайг гэжэ хэлэхэ байнат. Юуб гэхэдэ, мүнөө таанай олохон ажахынууд бүри үндэр үрэ дүндүгшэ туһанаа юм.

Пёлоддо жал Кустанайн областдо бүхы дээрэ 438 килограмм шигүүнэй мал киргэнэ тушаахадан, харин Павлодарска областдо энэнь оройлодо 374 килограмма хүрэнгэ байгаа. Малай толгой бүхэндэ 60-аад килограмм мяханы гэгээһын харана ха юмта гээшэ.

Хонин һүрэг хадаа асар ехэ баялаг болоно гэжэ урда урдынгаа уулзалтанууд үгэ тэмдэглэбэ. Иймэй, КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министруудэй Совет дүрхадхалууһытай жэл урда тээ харана хонин. Казахстанай ССР-тэ энэ үсэхэбэ.

рүндэ худаллаһан байнат. Республикын колхоз, совхозуудылы оройно техникээр, утгажүүлгүүдээр хангалга жэлшээ жэлдэ дээршэна.

Таанадай гуйлтаар Казахстанда хушаргын газарылы элдүүлгөн ашагшаа асуудалы һаяхан хаража үшөөд, тогтоол баталан абаабди. Ойрын жэлүүдтэ таанад 2 миллион гектарнаа дээршэ нимэ газар ашагдалгаа ороулажа шадаха байнат. Танайда барыгар болон кукурузын оройно үйлдэрлэлтэ ехэ эхлэхэ арга боломжонууд бии. Таанад газар элдүүлһын баян дүй дүршэлэбэ.

Тинмэлшэ жинирэй жэлүүдтэ 1 миллиарда бага бэшэ пүүд тарья гүрэндэ тушааха гээшэ яһала бөөдүүлмээр зорилго болоно шуу. Харин таарамжтай һайн жэлүүдтэ оройно тарья үйлдэрлэлтэ энэньшэ дээршэ байха аргагүй.

Тарья үйлдэрлэлтэ, гүрэндэ тушаалы саашадаан эхлэхэдэ талаар эдэбхитэй худалмэри аюулаһын тааналы, нүхэдүй, урланшад.

Хөөрхөхн асуудал — мал ажал тухай. Байгша ондо таанайд мях, һү, үндэтэ гүрэн нооно үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлэгшэ, эдэ бүхы продуктуудылы тушааха харахуула хэлэһэн түсүбөө үдүүлэн дүүргэһэнэй һайн гээшэ.

Тинмэлшэ энэ халбартай хэрэгүүдылы бүри һайнаар эрлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө Казахстан мал ажалылы хурдан түргэнөөр хүтөөжэ шадаха. Илангана мях үйлдэрлэлтэ дээршэлүүлжэ шуухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Һүүдэй дүрбэн жэлэй туруша соо таанайда гүрэндэ худалгадаг малай нүхэр 62 килограммаар нэмэһэн байна. Мүнөө республика дотор тушаалагшэ малай амилын шигүүн 400 гаран килограмм болоно. Энэний яһала һайн гээшэ. Зүгөөр энэ Казахстанда багшайг гэжэ хэлэхэ байнат. Юуб гэхэдэ, мүнөө таанай олохон ажахынууд бүри үндэр үрэ дүндүгшэ туһанаа юм.

Пёлоддо жал Кустанайн областдо бүхы дээрэ 438 килограмм шигүүнэй мал киргэнэ тушаахадан, харин Павлодарска областдо энэнь оройлодо 374 килограмма хүрэнгэ байгаа. Малай толгой бүхэндэ 60-аад килограмм мяханы гэгээһын харана ха юмта гээшэ.

Хонин һүрэг хадаа асар ехэ баялаг болоно гэжэ урда урдынгаа уулзалтанууд үгэ тэмдэглэбэ. Иймэй, КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министруудэй Совет дүрхадхалууһытай жэл урда тээ харана хонин. Казахстанай ССР-тэ энэ үсэхэбэ.

рүндэ худаллаһан байнат. Республикын колхоз, совхозуудылы оройно техникээр, утгажүүлгүүдээр хангалга жэлшээ жэлдэ дээршэна.

Таанадай гуйлтаар Казахстанда хушаргын газарылы элдүүлгөн ашагшаа асуудалы һаяхан хаража үшөөд, тогтоол баталан абаабди. Ойрын жэлүүдтэ таанад 2 миллион гектарнаа дээршэ нимэ газар ашагдалгаа ороулажа шадаха байнат. Танайда барыгар болон кукурузын оройно үйлдэрлэлтэ ехэ эхлэхэ арга боломжонууд бии. Таанад газар элдүүлһын баян дүй дүршэлэбэ.

Тинмэлшэ жинирэй жэлүүдтэ 1 миллиарда бага бэшэ пүүд тарья гүрэндэ тушааха гээшэ яһала бөөдүүлмээр зорилго болоно шуу. Харин таарамжтай һайн жэлүүдтэ оройно тарья үйлдэрлэлтэ энэньшэ дээршэ байха аргагүй.

Тарья үйлдэрлэлтэ, гүрэндэ тушаал

ХОЛЫН ХАРААТА ТҮСЭБ ЗОХЁОН...

Манай колхозой ажалшад бүхы совет арагтаа хамта КПСС-эй XXVI съездые нэртэй солотойгоор угтахын тула габшагайгаар ажаллажа байна. Мал ажалай шула-ла продуктнуудые үйлдэбэрилхэ, гүрэнд худалдаха табан жэлэй түсэб заагагуй дүүргэдхээр хараалагдана. Эдэ жэлүүдтэ социальна, соёллой байгуулалтын тодорхой хүдэлмэри бэлдүүлэгдэ. Нэдондо түрэн колхозойгоо алтан оёе тэмдэглэхэдэ, хуялган амжалтануудаа тобсооно хараад, урагшаа дабахса ехэ хүсэтэй болоод байханаа мэдэрэбди.

Партийн съезд бүхэнэй шийдхэбэрлүүд манай ажалбайдалда, ажал хэрэгтэй гайхамшадгүй нүөөр үзүүлдэг гэжээ. КПСС-эй ээлжээтэ съезд мүн лэ худөө ажлын саашанхи хүгжэлтэдэ анхаралаа хандуулаад, манай урда тодорхой зорилгонуудые табиха гэжэ эийгэнэбди. Удаадахи табан жэлдэ амжалтатайгаар худэлхэ найн үндэс хүвэри табиха гэжэ мүнөө тон шула-ла асуудалтай болоод байна. Иймэ нэригээр, Ушар тинмэээ холын хараатайгаар саашанхи хүгжэлтэйнүүгөө түсэб зохиёно гэжээбди. Колхозой правлени СССР-эй Наухануудай академини Сибириин отделени Буряадай филиалэй эрдэмтэй хабаадалгатайгаар нэгтэй эрхэ байдалда таарамжатай, ажлын материална болон ажалай арга боломжонудтай зохицдуулан түсэб зохиёо юм. Колхозой социально-экономическа хүгжэлтын түсэб 1990 он болоотор табидаа.

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

лаан ушаар таһагарлагуй хангагдажа байха тейлчнэ комбиндааа түхэрэн жэлдэ овш абаха зорилго табидаа. 50 гектар хүрэтэр хатааха баригад талмайе үргэхэхэбди.

Саашаадаа ехэ барилганууд болхооголо юм. Ишээр, тус тусгаа 400 үнэдэй байха Һү наадини 3 комплекс баригдаад, мүнөө үе сагай эрилтын ёшоор оньхожовуулагдаха. Мүн үхэр мал шаан таргалуулаха 400 толгойн багтаамжтай тусхай байра байдал түхэрэгдэхэ эхилхэгдэ. 500 тугалай байра, хонойд 18 хогон болон 3600 хоно шаян таргалуулаха талмай гэжэ мэтэ удаахи табан жэлдэ болхооголо. Мал ажалай хүдэлмэри сүм оньхожоруулагдаха.

Арбадахы табан жэлдэ хамта дээрэе мянга гаран дүрбэлжэ метр барын гөрүүндэ барилдаа хаа, удаахи жэлдэ үнэдэй барилгын хүдэлмэри бүри дэлсэтэй болоо ээрэгтэй. Хойто жэл гурбан дахаар соёлой ордон шудуугаар бариха эхилхэгдэнэ. Мүнөө Тохой 600-гад һурагшалай һууригай, уужам ехэ спортзалтай һуруули шудуугаар баригдажа байна. Малшадай үхэрүүдэй эсэр, һууригай байха 140 һууригай комбинат ашаглагдаха үгтэхэ. Тинхэдэ болонһын шяе комплекс, нолсоннуудай амаралтын байшантай дэргэдэ 100 хүнэй һууригай клуб тобиго.

Колхозой түб һууринда ажалшадай сангээ амаралтын эсэрэлтэй парк, тамагаларын бассейнтэй спортивна комплекс барилгана табан жэлдэ бүри туршада бири болохо. Жэл бүри ажалшадта уужам, һаруул гөрүүндэ баригдажа байха. Тэрэниг тоолоо 8—16 квартиратай халуун ушаар дулаасуулагдаг барилганууд болхооголо. Тохон үсхэ, талмайнууд асфальтаар хушгагдаха, сасэригээр бүрхөөгдэхэ.

Иймэ түсэбүүнэй манай барилга наанаан хүдэл мэтэ үзэгдэл бэшэ, харин бодото арга боломжонудтайнай аша үрхэ ха юм. Хараалагдана бүхы түсэбүүнэй заагагуй бөлүүдгэдэхэ гэжэ батаар найдагнабди. Зүгөөр иймэ ехэ түсэб бөлүүдхын тула бүхы хүсэ шалаагара ажаллаха байхантай лабайт.

А. ОЧИРОВ,
Сэлэнгын районий Лениний нэрэмжэтэ колхозой парткомый секретарь.

«КПСС-эй XXVI съезд» — гэһэн урша дооо Украинанада социалист мурысөөн үлам үргээрөө дэлгэржэ, олонитэ ажалай вахтада жагсана. Украинаны Компартийн ЦК-гай һаанаан энэ патриотическа үсхэл байгша оной ба бүхы табан жэлэй түсэбүүднэ болзоорхоон үрид дүүргэхэ, 1981 ондо амжалтата ажалай өрхэ байдал байгуулаха талаар шэлүүлэгдэхэ юм.

Парти болон оной ажалбайдалтай байхамшадта үгтэ хэрэгтэй хүндэлдэхэ үйлдэбэрилхэ, гүрэнд худалдаха табан жэлэй түсэб заагагуй дүүргэдхээр хараалагдана. Эдэ жэлүүдтэ социальна, соёллой байгуулалтын тодорхой хүдэлмэри бэлдүүлэгдэ. Нэдондо түрэн колхозойгоо алтан оёе тэмдэглэхэдэ, хуялган амжалтануудаа тобсооно хараад, урагшаа дабахса ехэ хүсэтэй болоод байханаа мэдэрэбди.

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Энэ зундаа Белоруссин хүдөө ажыхын академини мэргэжэл дээшлүүлэхэ факультэдэ хуржа эрхэн байноб. Тинхэдэ тус республикын хүдөө ажыхын эрдэм шинжлэлин эмхи зургаануудад, түрүү колхоз болон совхозуудад абагдаа. Эндэ ногооний гурил яажэ зохиодор хадгалдаг тухайн хөөржэ үгэхэ хүсэлтэйб.

Тэжээлдэ протеин болон витаминуудай дуталдахада, малай ашг шэмэ эрд доошлодог, тул гаралдаг, центнер продукция абагдаа хэмлээ үлгэ тэжээл гэршалагдагдаг гэжэ мэдээжэ доб дээ. Илангаша үбэлэй, хэбарай сага малые болон хоно витаминуудеер хангаша хэрэгтэ ногооний гурил үгэхэ хэ тунатай гэжэ элишээглэнхэй.

Зүгөөр бэлдэгдэнэ ногооний гурил бүхы түрэлэй малда, шубуудта, залуу малда үгэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, нэгэ килограмм ногооний гурил 0,85 шахуу тэжээлэй единицэдэ тоологдодог гэжэ гү,

али һайн үбэнһөө хоёр дахин ехэ болоно. Мүн тэрээн соо 250 миллиграмм каротин байдаг гэжэ гү, али үбэнэй тинмэээ 15 дахин дээгүүр. Ногооний гурилда элдэб даһан, микро-бодосууд, аякхотан шула аминкислотуудтай, 20 процентэдэ дээшэ протеин бин гэжэ шинжлэгдэнхэй.

НОГООНОЙ ГУРИЛ

Тинмэ ногооний гурилай шарил хэр бэлдэгдэнхэй, хэр зүбөөр хадгалдагданаа дүлдэддэг гэжээ. Мүнөө үедэ тэрэ саархан мээшээ соо хэгдэжэ хадгалдагдана. Энэ ушарта бин байхан каротиниин 50 — 75 процентэй зургаан һарин туршада урид алагдадаг байха юм. Полиэтиленээр хэһэн мээшээ соо тэрэниг хадгалдаха бөлөл каротиниин бага бэшээр алагдада. Иймэ гурилые мээшээ соо хэнгүйгээр, һаруул гэрата, агаар ородог хайрсаг соо хадгалдаха каротиниин бүри өхээр халашадаг байна.

Зүгөөр Белоруссин ССР-эй Барановичай районий Чепелевий нэрэмжэтэ колхоздо хэрэглэгдэдэг арга үгэхэ зохио гэжэ хангадана. Энэ ажыхы гахайн поршохоннууды олоор абажа тушаадаг үйлдэбэрлэин гол шэлгэлтэй юм. Тинмэээ энэда ногооний гурил өхөөр үйлдэбэрилгэдэг болоо. Тэрэниг хадгалха тусхай байра байгагуй, саархан мээшээг дуталдаа. Яахашы өр-

гаша оложо ядахадаа, хошон байлан траншеий соо тэрэнээ хадгаллаа.

Хабар дүтлэхэ тээшэ тээрээлээ нээжэ, шаанарынь мээшээг соо хэжэ хадгаллашаа хаа хоёр дахин багасга алагдаһан байшоо. Мээшээг тэдэ бодомжоло ороо. Колхозой правленидэ зүбшөөд,

ферма бүхэндэ ногооний гурил хадгалха байра түхэрэхэ гэжэ шийдээ. Тэрэни юрын лэ цементээр ханалагдаһан траншеий мэтэ. Тус байран 20 кубометр хэмжээтэй, 12 тонно гурил орохоор хэгдээ. Тэрэни үндэр добо дээрэ, доорошо шиб татахуйн гэрата түхэрэгдэнэ. Дээрээхэ борооной унаһан орохогуйн тула һарабша хэгдэнхэй. Байра бүхэнниин автомашинээр одожо, тэрэниг ээлжээр хэгдээр, абахаар тааруулагдана.

Иймэ байран үнэтэй бэшэ. Барилгын бүхы гаргыше тоолоо үзэхэдэ, байрын кубометр бүхэнниин 10—15 түхэрэгдэ хүрэнэ.

Энэ колхоздо ногооний гурил бүхы малда жэлэй дүрбэн сагта эдхоулагдана. Эхэ болон азарга гахайда үдэртэ 500 грамм, үсхэбэрлэгдэ 400 үнэгдэхэ гахайда — 400 грамм, 2-һоо 4 һоогай поршохоннууда — 300 грамм үгтэнэ.

Эндэхи худөө ажыхын институттай эрдэмтэдэй шинжлэ-

«КПСС-эй XXVI съезд» — гэһэн урша дооо Украинанада социалист мурысөөн үлам үргээрөө дэлгэржэ, олонитэ ажалай вахтада жагсана. Украинаны Компартийн ЦК-гай һаанаан энэ патриотическа үсхэл байгша оной ба бүхы табан жэлэй түсэбүүднэ болзоорхоон үрид дүүргэхэ, 1981 ондо амжалтата ажалай өрхэ байдал байгуулаха талаар шэлүүлэгдэхэ юм.

Парти болон оной ажалбайдалтай байхамшадта үгтэ хэрэгтэй хүндэлдэхэ үйлдэбэрилхэ, гүрэнд худалдаха табан жэлэй түсэб заагагуй дүүргэдхээр хараалагдана. Эдэ жэлүүдтэ социальна, соёллой байгуулалтын тодорхой хүдэлмэри бэлдүүлэгдэ. Нэдондо түрэн колхозойгоо алтан оёе тэмдэглэхэдэ, хуялган амжалтануудаа тобсооно хараад, урагшаа дабахса ехэ хүсэтэй болоод байханаа мэдэрэбди.

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

«КПСС-эй XXVI съезд» — гэһэн урша дооо Украинанада социалист мурысөөн үлам үргээрөө дэлгэржэ, олонитэ ажалай вахтада жагсана. Украинаны Компартийн ЦК-гай һаанаан энэ патриотическа үсхэл байгша оной ба бүхы табан жэлэй түсэбүүднэ болзоорхоон үрид дүүргэхэ, 1981 ондо амжалтата ажалай өрхэ байдал байгуулаха талаар шэлүүлэгдэхэ юм.

Парти болон оной ажалбайдалтай байхамшадта үгтэ хэрэгтэй хүндэлдэхэ үйлдэбэрилхэ, гүрэнд худалдаха табан жэлэй түсэб заагагуй дүүргэдхээр хараалагдана. Эдэ жэлүүдтэ социальна, соёллой байгуулалтын тодорхой хүдэлмэри бэлдүүлэгдэ. Нэдондо түрэн колхозойгоо алтан оёе тэмдэглэхэдэ, хуялган амжалтануудаа тобсооно хараад, урагшаа дабахса ехэ хүсэтэй болоод байханаа мэдэрэбди.

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Манай ажыхы хадаа Гусиноерск городотой зэрэглэн оршодог. Тинмэээ урхан хөгжжээ байхан городой эрилтэ хангаша шалтгайлгээр үйлдэбэрлүүдэй халбаринуудые тэрэ түсэбээр тодорхойлон байнабди. Һү үйлдэбэрилхэ, овш ургууулаха хадбаринууда саашаа гол анхарал хандуулагдаха юм. Гэхтэй хамта хоно үсхэбэрилхэ, мях үйлдэбэрилхэ халбаринууд эхилхэгдэхэ ёшоор эрихэгдэхэ байхаар хараалагдана. Иймэ хубилгануудай гурмаар ажыхы хоорондын мэргэжэл шэлэлгын түсэб табидаг. Тусгайбат, Тохой түбтэй колхозой нэгдэхи отделени ажалшад Һү үйлдэбэрилхэ, овш болон хартааха ургууулаха байха. Гална энэ отделенинхид хоно үсхэбэрилхэ даабаритай юм. Харин Глодна хууриной хоёрдох отделени имагтал

Недели бүхэниие габшагайгаа

шээр хаража үзөөд, бүри үндэр үйлдэнуудые абаба. «Донецкуголь», «Ворошиловградкуголь», «Запорожтрансформатор», Киевский Ц. П. Королевой нэрэмжэтэ, Львовский «Кинескоп» гэжэ үйлдэбэрлүүд нэгдэлүүдэй. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Донецк металлургическа заводой мэдээжэ коллективүүд сьездын урда тээхи мурысөөнэй үсхэл гарган байгаа.

Ишээр, Донецкын гор. индустри эршэтэйгээр ажаллаха эмилдэ. «Донецкуголь» нэгдэлэй 22 шахтын 9-ниинь тунисэй малтан абаха табан жэлэйгээр даабаринуудые дүүргэ. Эдэнэр түсэбөө гад-

дур 600 мянга шахуу тонно нүүрлэ малтаа. Уялганууд харалагдаһанай Феоо, Крымскы областин Камышбурунска түмэрэй Рудный комбинатай хүдэлмэришуд табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабаринаа гадур 200 мянган тонно агломерат үйлдэбэрлэбэ. Мүнөө долоон хоног бүхэндэ түсэбөө гадур 850 тонно энэ үнэтэ түүхэй эд «Азовстални» металлургнуудта үгэхын тулоо тэмснэ.

С. П. Королевой нэрэмжэтэ нэгдэлэй прибор бүтээгдэшэ хүдэлмэришуд, парти болон ажалай ветеранууд ажалшадтай урда үгэ хэлэнэ.

Продукци худалдаха жэлэйгүе түсэбее 2,8 миллион тундэ хэрэгтэй үлгүр дүүргэхэ гэжээ эдэнэй шэнэ зорилго болоно. Габшагай вахтада жагсаан олохон хүнүүд бүхы үйлдэй нөөсэ бэлдүүдэ арьбадһанай ашаар түсэбөө гадур продукци гаргадаг Днепрпетровско областин түрүү предпринимүүдэй дүй дүршэлые халан абаба.

Габшагай недели бүхэн партиин сьезднуудэй нэгдэнэ зорюулагдаха байна. Эдэ үдэрүүдтэ үзэл сурталы хүдэлмэришуд, парти болон ажалай ветеранууд ажалшадтай урда үгэ хэлэнэ.

Ороной түүхыя тангуд болохо сьезднуудэй үлгүр эдэнэр элирэхэй бишүү.

Республикыи ГАДА бүри коммунистнуудэй эдэнэр үлгүр үлгүр үлгүр үлгүр үлгүр

Энэ хууданадамнай

- ☐ Артист-поэт.
- ☞ Хушын намарай хужар.
- ☛ Тайгада болоһон ушар.
- ☛ Ойн баярай найндэр.

...Арс, сурагарай жэгтэй найхан үнэрээр анхилан ургэн хабтагай сарам. Сарам барагдажа, урдманай — наранай элшэ туяа табигшагүй гэмээр үдэн хара ури хушын тужа Адингаада барьягар бүүдүн модонууд үсөөт, ёһотойд намар соохи гэмэ, залуу жэбжэгэр хушанууд... Хушанууд...

— Зай, дүү хүүбүү, эдэ хушануудыг ямар гэжэ харана, шэнжэлнэ, сэгнэнш? — гэжэ Дабаасан Бадмаев үбгэн гэнтэ асуудал табина.

Мининтэ юмэ һурадаггүй, нэгэл ушар удатайгаар асуудаг үбгөн. Илангага «ямар гэжэ шэнжэлнэ?» гэһэн үгэнүүд тушаанэ бодож үзэхэ ушартай ботоноб. «Өм, Хушал халда хуша...»

— Холисогүй, жэгдэ, найн ээ янзын хушанууд байна.

— Мүнөө эдэнэршин, дүү хүүбүү, найн хэртэй харгадана. Дахин хори-гүшан жэл гү, али дүшэ-табин жэл болоод байхад, заханаал хушар хохюурнууд болохохоо аа гү. Тэрэ мүү үбгэмнай юу хэлэхэ нэм гэжэ ханажа ябарайтты даа, залуучуул...

намдаа үбгэн үнэгэн малтай үндэхүүлнэ, хүхээнэ. — Зай, тингэдэ, дүү ноён, бодоод үзшн. хун намар сохиодоо, борбоосгойтой модон бүхэлннэ түншэдэг, унажа үбөгүннэ хаань арба-хориные дахин түншэдэг бээ? Тингэдэ, — гэжэ баталаад, саяшань үргэлжлүүлнэ. — Зай, Адингаагай арбаад-хорсдэ ректарай хушануудыг жэл бү...

ХУН БА БАЙГААЛИ ХАЙРАН ХУША, ХАРАМТАЙ БАЯЛИГ

ри хүнэй даашагүй түншүүрээр хошод-гурбаадаараа эблэжэ, таһара бисара сохию байхад, эдүүр модон үлэхэ гү? Угы. Хэлхэдэ хуур, лимбэ хэхэ хойчигчид хохюур болоогүйдөө яабоб? Энэниинэ ойлгожо ядаха юумэн үгыл.

Нээрээшье, илангага хүүдэй 20—30 жэлэй туршада байгаалин сэгнэшгүй байлгита — хуша модондо тои бузагай, эзэн бусаар хандаха, зариман мэдэргүйгөөр гү, али мэдэжэшье байгаад, хүндэ түншүүрээр хайра гамгүй түншэхэ, үрдилдэн хушаараалдаха, атаа-мэсөн болохо заншал бин болонхой. Үнэндөө халда арбаад жэл үнэгэрхэ, найн намартай жэл болоодо, хаа хаамаана хүнгэн олоо бэлээршэд намар сохиюхо машинаар олоороо гүйлгэжэжэ эрээд борбоосгойнуудайн унаха болоорхой халда нава үрдүүр түншээгэ хачалана. Хушал болоогүй, ноёнто, дайнахайтай борбоосгойнууд унаха үгэнэгүй. Тинхэдэнь 40—50 килограммай түншүүрээр наншажал мэдэнэ.

Тини гэнэе Захаамнай ан олооборилгын ажагы оныборбоосгойлагдал олодоной ажагы хоёр намар олооборилгошодыо хүдөөдэ гаргахада: «Нойтон борбоосгойн олоохой — бүртэдэ хатадаг, шанаржадаг юм, хамаагүй хохомоо улайха, найраха. Харба борбоосгойгоор түншаха гэжэ хаанайн, хүсэд болоодүй, нойтондоо дээрэ хушын хара норгондана гол дуулаха, ороухалдагтай бүтархагүй, балархагүй, холын роводуудта саашанэ ябуулахадамнайшье баһал эбдэрхэгүй, шанараа гэхэгүй», — гэжэ заабарин үгэдэгын тайхалтай юм.

...Намаршадай хушач отог, Барьягар бүүдүн хушын узуурта хэбтэһэн хушачан хушэ түншүүр заажа, Дабаасан Бадмаевич намда хандаа:

— Хүүбүүд, нэгитнай тэрэ түншүүр абаад, нэгэ хуша түншөөд үзэгтэл даа: борбоосгой унаха аа гү?

Бараг шиирэг хүүбүүнэ мантан томо түншүүр метр хахад эшэ дээрэнь һуулгажа ядахые харахадаа, үбгэн энээн алдаба.

— Энэшин хатаад байһанынш имэ. Нойтондоо, анхандаа ямар байгаа гэжэ ханааш? Лаб дурбан пүүд байһан байха. Тэрэ урда үзүүрээрнэ тойруулан оноо гаргажа, аргажа ороулиньшэ олоорхой гү? Нэгэ шаабайнэ түншүүрээр баржа, балтын урда талаар һэгэлдэрэн ороулан аргажаын хоёр үзүүррээ үшөө хоёр хун үгарава ха юм. Зэргэ нэгэ дордо гурбан хунэй хушөө бүүһан түншүүрэдэ энэ хушыншини үзүүр ороонгоор долоохо, борбоосгойнуудда унагахаал хушартай болонол.

Урдань нотагай зон гэр дээрээ абаад ябадаг балта-түншүүрээр гү, али минь мунса-мунсагаар намар түншэдэг байһан юм.

Ой тайга соо тэтэнине хориндоо, шангалханые хун үгы. Албан тушаалтадай хушын тайга руу ябаха, парьдаг норгонда хүрэхэ сүлөөнишые үгы, залхуунишые хүрэдэг байгаа аалам даа. Али баһал түсэб дүррээл, хохомоо, «манай хүлээгэр гал галабыншые, уһан үеһыншые боложо байг» гэжэ ханадаг байгаа гү?

Захаамнай райондо ганса Сэжын лесничества харьяата ой модон соо — Улятайн, Зүүн голот, Баруун голот, Улэнтэ-Сэжын,

Омоихо-Шомойхын, Хуртагын эхнэй норгоннуудта ябаа хаанайн, хаа газар ниймэрхүү байдал, хушые хайрага гэмгүйр болгожо байһан ба, хохюур болгожо байһан ушарнууд үзэгдэхэ Мун Нахирин, Закаменский, Енгоргойн, Санатын, Байн-Голой лесничествэнуудэй газар дайла дээрэ тон ниймэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Ой түймэрһөө боложо, хүдэй жэлүүдтэ баһал индэдэ эхэ газарай хушата ой һалтанхай зарим газарта аун дунда, борбоосгойнуудай унахагүй сагта, хуша тайража унагагаадшые — һонниоб-хине — намар асардаг ушарнууд бин.

Хэтын хэтэһэе, үеһин үеһөө үбгэ эсгээрнэ наймажа, хандагаджа, бүрин бүтэн үлөөн эрлэһэн байлгита хуша молондо ниймээр хандажа болохогүй. Ингэжэ үргэлжлээо хаанайн, хожом хойно хушын намар гэжэ амтата эдэн байһан юм гэдэ дуулахаһаа ондоо алба боложо магад. Тинэе вишарай болобол, үри садаварнай юун гэжэ, түүхын үрда манай үеһин хунүүдэй нэрэнь хуларха бшэ аа?

Иймэ юмэһэй боложо байхада, аралай миналын районно комитет, байгаалие хамгаалха районно совет, милиция, прокуратура, партияни, совет нитын эмхи зургаанууд юу хаража байна гэшөө? Тон түрүүндэ, ой модо, байгаалин байлгинуудыг аршалан хамгаалха, улам үдэхэ, арбадхаха үялга, даабартай, тэрэһөөд хүлээгэр олооборилдо, бэлдэхэ хэхэ ёһотой ой модондой оныборилгоулагдал ажагы (директорын нүхэр Заборский), мун ан олооборилгын ажагы (директорын нүхэр Гомбоев) күдэжэ ингэжэ яарнаб, ондо гарван өһөдэньшье, бусадшые хунүүдэй юу хэлэ, ямар аргаар һамад сохию байһанаа юундэ һонирхоһогүй гэшөө?

Олонхи шотагуудта һарын хушар хушын борбоосгой үшөөд нилсэгай уһаонир, дайрхалтага байгаа. Наржа, тэблээг, анхалтай тогтоолол, болзорлоо, сентябрийн 1—10-най үеһөө һураггүй урид һамар сохию зүбтүүлэхэ, сагааруулаха гэнэи Бэлдэг ха юм даа.

Эдэ бүгдые харахадаа, үнөөдэй хушанай комитет Дабаасан Бадмаев үбгөнэй гэмшин татажа: «Хайран хуша, харамтай байлгитан», — гэжэ хэлэжэ байһан үгэнүүдэнь мүнөшье хохомоо гараваргүй, Гарахашегүйл ха!

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ, манай тусхай корр.

КАЗАХАЙ ССР-эй 60 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Казахай ССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой элэ үзэриүүдтэ баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэгдэжэ байна.

Ойн байрай һайндэртэ хабаадаха КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев Алма-Ата город мүнөө эрэнхэй, эндэ айшлалжа байна. Коммунист партиян үлдэхэ һуури табигша, Совет гүрэннэ байгуулагша В. И. Ленинлэ Казахстанай нилсэл хотын түбтэ бодоогодон һур жахаланта һайндэртэ дэргэдэ Л. И. Брежнев багтаа эсэгэ табигһан байна. Ойн байрай суглаанда хабаадагшадэй зүгһөө мун багтаа эсэгүүдые табигһан, вождини дурасхаалые ёһолон, минутын туршада дуутгай зогсоһон байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Алма-Ата совет Казахстанай нилсэлэй шэнэ талмай. 2. Талды-Курганска районий ХХИ партсэздын нэрэмжэтэ колхозой соёлтой байшагай арадай театрай артистнар область соогоо суутай. ТАСС-ай фотохоронико.

Танилсагты — шэнэ нэрэ: Цырендоржо БАЛЬЖАНОВ

Цырендоржо Бальжанов Яруунин районий Мужыкха һуринда 1953 ондо түрлэн. Үзэдрөөдэ найлан класс оуураад, Нариятын ондо һур-уудай һураан, Тийхэ үедөө Пыркендоржой шилэжэ бшэжэ эхилэн байгаа. Түрүүшнэ шүлэгүүд «Лан туяа» газетын хууданада толилодоо лэн.

1971 ондо һуруулиньшаа һуулаар Алас-Дурнын искусствын институтай актернуудыо бэлдээг отовелөөд орожо, 1975 ондо тэрэнэ амжалатайгаар оуураг бэлэй. Тэрэ Лоца Намсараевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ буряад драмын театрай артистар хууэлэн.

Мүнөө Ц. Бальжановай шүлэгүүдые уншашаабаншаа анхалда дурдаханаби.

ДУРАН

Дуран, Тэгшлээд сэдхэхэдэм уяраагааш, Дуранаб гансал шамайгаа. Дуулаһон дуран тухайгаа. Дуран, Сэдхэхэлэм эсэгэ Уриуулабшые, Уймаһан мэтэ мүрдэнэш,

Ушбэлһэн мэтэ зобоонош. Дуран, Дунайм доти шэншн, Далантай болонһонд ниндэнэб, Долбогтой хубүүндэл гайханаб. Дуран, Дууһанай жүтөөн шэншн, Зобогоод энхэрэб дураа, Зүүдэндэ дууданаб. Дураа.

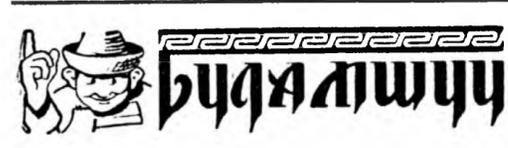
Залуу наһанайман нангин харгы. Харгы, харгы, харгы... Эжымн үрээһэн Эдир наһанайман элдин харгы. Түрэл нотагайман голынш гэлгэдэг, Хубүүдэ дуудан, энхэрэн Утгадаг, Тодожо абанан минин харгы.

Харгы, харгы, харгы... Абымни зобохон Залуу наһанайман нангин харгы. Харгы, харгы, харгы... Эжымни юрөөһэн Эдир наһанайман элдин харгы.

БОРОО

Ногоон Уляһан Нэбтэ норонхой, Нүрүрүүрү алаалһан Наһабаад хүүхүмэй, Уезд заһаар Ухибүүндэл бархиррад,

Сэхир огторгой Сэмээһэй мүндэрлөөд, Мининшье сэдхэл Муларарад гунһаа Мунхэ байгаалтай Мэдэрлээрэ жаргашалтай.

Зэрлиг ааша, зэбүүрхэмэ ябадал

Аяма халуун, зүлгэ ногоогоор хушадан, зэнхигшэ зүнай зүлгэ дулаан сагта туһагай үһэтай тургэн ураскала голот эрбэл гү, али эсэгэ наһаар бурхөөдэлэн үргэн уужам тала дайдала, хангалта үнэтэй ой модондой һуудартэ атавдан сэгнэхэ хэдэ гоёб даа. Эгээд нимэ, байгаалин барагдашагүй һайханые сэжигнээд сэдхэлээр мэдэрэн амаржа, үнгэн сэгүүдэй гөхониин һайшаажа, сэнхирлэн нэмжэһэн гол, нуурнуудайгаа эрбэдэ хүмнжэ зугаадамнай тула гүрэн түрэмнай ямар эсэ оролдоход, хүсэлэн гаргана гэшөө. Тодорхойлон тооложо захадань гарахаар бшэ ха.

Абаад харатгүй лээ. Илангага нарата сэлмэг Буряад талмай байгаалин барагдашагүй байгыне улам арбаадха талаар олон тоотэ хэмэжэнууд харагдалгай байдаг гэшээ. Хүүдэй жэлүүдтэ ой тайгын ан арбагадые, үһа сөөрөөшэй шүбүү шонхорые улам олошоруулжа хамгаалха талаар запыснейн, заваанынууд олоор байгуулагдаа.

Нарин шанга хивалтын, наартай зоһид харууһанай

тын оёроор сэнгэдэг байхаж юм.

...Үнгэрһэн һарын үсэхэлэн гоё үдэрнуудэй нэгдэн гэжэ гү, али намжаа дулахан наартай наартай һайхан сагта ой тайгын ан гүрөөһинүүдые

найрлажа байхынь харабынше, байгаалин байлгитан, али бүүһа аюулаһаа аршала, нэргилэхэ онго даабартай нэргилхэ инструктор егер хойрай нодэ байтай, шэхэ дуйлин үнэгэрхэ һэнхэлгүй байжа, гүрэн аурам тухай һа-

нуулга хэхээр зогсобол даа. Ой тайгын гэхэ гү, аси олоной байлгн болохо ан гүрөөшье олошоруулаха хүсэлдэнтэй эдэнэрнэ нэгэн — егер П. Вишняков автомашинаа бууһаар, амаржа сэнгээршээд дүтэлэн, амэр мэндэжэ айлдахаад, албанайгаа хэрэгые ойлгуулахаар оролдоо. Тинхэдэнь Хушэ улаһан хушөөб хушын сена дабылжа һуһан, оууралтад гэнэ толгойтой уолажөөл хажуудахи хоёр залуухан хубүүд тээшээ найрдаггүйгөөр хелом гэжэ хараад, хомхой долбогой хиртэһэн нүдөөр Вишняковой урдалаа гэһэн байһаара:

— Бидэ амаршые алдуу эндү гарагаһыбди. Амарнабди. Манда нимэ эрхэ үгараал нэрээлээр долбогтоо, «Уриалгүй айһанынше урмалгүйгөөр үгалаа» гүбэлдэ эдэһэн амандаха, һижэ түрлэн егер Иван Федорович мототилкай тэргые уудалжа харахаар нэдэб гэшээ. Эгээд энэ үедэ үе мусгүй мэтэ үндэглэн һуһан энэ үбгэжэһэн өвдөө татхууһан мэтэ һуга харайн бодожо, автомашинадань дүтэлөөд

шанга тэмсэлдэ ороод байхад Иван Вишняков хараад байлгүй, баһал хам оролоо. Энэ тэмсэл хэды болодо ургэлжлээ юм, бу мэдээ, Сэхэ, сабарай түлөө али наһаара аршалангүй тэмсэгшэд хээдэһынше илажа гарса. Хүнэй нондана «хүмнжэ», «амаржа» байһаднай хоронго хэрэгынгээ бүтэхөгүдэ ялал даа.

Егер Иван Вишняков гүрэнэй номергүй мототилкай «ханаһанайн» тэргэ соһоо бүү, һомо олохоһон гадна хэһэн ябадалынь элнэрүүһэн, хэһэн асуудалаар хандаа юм бээ. Теэд үнэн дээрэ сэрюунишые һаа. Эсэгэ ороһоо хамгаалын Акухез дайнай инвалит Николай Петрович Кускин хоёр нүрээһэнгөө хара сагаагаар гэгээдэ, ямаршые харюу үгээбэ. Эгээл энэ үедэ өһөдэһэнгөө эдэрнэ хушанай инструктор егер хэрлэн тээһэн-өдэжэ байһаар үнөөһин урбжогшын улам урмашажа энэ һайхан дэлдэхэдэ эл жаргалтайга хэһэн амтажа байһан хушан бүүндээ дахалд вахиралта угод халабагүй.

Хүнэй һайне хоронго дүршэдэ үшөө һураагүй хубүүһынш хушан сэмгитне шайтаншай байтар дурсадагшан бугалдэй инструктор Александр Анатольевич Кускин мунсегтэй марлан дүтэлөөд хубүүһынш гарнаа хүлэһэн үддэ нэхэ шитовоһоо саб шүүрэн булжархөө. Эгээл үндэ хажууданань байһан Николай Петрович Кускин, Яков Писифович Мерц гэгээһэн Кускинэй шитовыне булжара хүсэлдэнтэй носолдоо һааб даа Нүхэрэйнгөө нимэ

харин Владимир хубүүһинш 1960 ондо хун боложо мундэлһынше һаа, эрын зэргөөд эрхыншье худалгэжэ ажалтадаггүй байһоо. Нимэ гүлмөр залуучушые харага муухай харгыда ороулжа, хархис хэрэгынгөөр хүүмүүжүүлжэ байхадна, үнөөһин Николай Кускин юв бодоһонол гэшээб, гайхалтай. Энэһинээ ямар тобошоло халтэй гэбэл, минин, Буряад мототилкай хэлэхэ, һануулаһаа үгэ нэгэн. Энхэ тайбан энэ сагта нимэ бөбүүрхэмэ муухай ээрлэн ябадал гаргажа, гүлмөр залуу хубүүдыне харага муухай харгыда ороурые һэлтэжэ олоной дунда шоо үзүүлжэ, хушынш ёһоор хатуу харюуһагдаа хабаадагшадтай гэжэ хэлэхэ байнаб. Ингээд эрхэдэ Зарагайн районий Нобелиншүлэ ажалуулаг эдэ гурбан хүйхэршүшые районийн ёһоор хэрэгтэ ааба гэжэ найданабди.

РЕДАКЦИҺАА: Энэ баримтаар сэжжээ абахынь энэ бөшгээ зургаалаа, һалга гэгээдэ толилуулаха үдэмнай бүрн зэбүүрхэмэ мэдээсэл абтаа. Егер Вишняков Иван Федорович хубүүн (баһал егер ажаллаагай байһан) арсадалта тэрэ үдэрһөө табан хоногой үнэгэрлэ байхада, үнөөһил ой тайга соо гэнтэ наһа баранхай байһанынш дүүлганаб. Ингээд эрхэдэ, хэмгүй эхэ гэмтэ ябадалые элишэлэн сагааруулжа, олонодо тургэн мэдээсэхынь мүрдэлгын, прокуратурын, сүүдэй органиуудта ханданабди.